

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15500/2022
28.08.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Зоран М. Живановић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство правде, Виши суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1583/21 од 02.06.2022. године, у седници одржаној 28.08.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 1583/21 од 02.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 7041/19 од 25.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се тужена обавезе да му на име накнаде штете у виду измакле користи исплати месечне износе од по 7.930,00 евра са припадајућом каматом на евро по Закону о затезној камати, почев од доспелости сваког појединог износа до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом трећим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 226.500,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 1583/21 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда. Ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нема ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП, учињене пред другостепеним судом, на коју се ревизијом указује, с обзиром да се правило о оцени доказа из члана 8. ЗПП у поступку пред другостепеним судом примењује само у ситуацији када се другостепена одлука доноси после расправе одржане пред тим судом, што овде није случај. О жалби тужиоца другостепени суд је одлучио на основу чињеничног стања утврђеног у првостепеном поступку, а у образложењу пресуде другостепени суд је оценио све битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, па нема ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, против тужиоца и других лица вођен је кривични поступак пред тадашњим Окружним судом у Панчеву (касније Вишим судом у Панчеву) због основане сумње да су извршили кривично дело злоупотребе положаја службеног лица у саизвршилаштву. Актом Ки 133/06 од 05.01.2007. године, истражни судија Окружног суда у Панчеву је обавестио Полицијску управу Београда да је против тужиоца одређено спровођење истраге због кривичног дела злоупотребе службеног положаја и да је неопходно да му наведени државни орган одузме путну исправу – пасош, а актом К 43/09 од 13.03.2009. године упућен је захтев Полицијској управи Београда за одбијање захтева за издавање путне исправе или визе тужиоцу, односно одузимање путне исправе и поништаја визе. Након тога, уследила је преписка између Окружног суда у Панчеву и МУП РС, Полицијска управа Града Београда у вези издавања пасоша тужиоцу током које је суд обавештавао орган управе да је и даље на снази забрана враћања односно издавања пасоша јер кривични поступак није правноснажно окончан. Тужилац је 2010. године, приликом одласка у полицију ради продужења и преузимања новог пасоша сазнао за забрану да му се изда путна исправа. МУП РС – Полицијска управа за Град Београд је 24.06.2011. године, одузела тужиоцу привремено путну исправу – пасош (потврда о привременом одузимању предмета број 27-233/07 од истог датума). Кривични поступак против тужиоца окончан је пресудом Вишег суда у Панчеву К 154/12 од 11.12.2015. године, којом је ослобођен од оптужбе да је извршио кривично дело злоупотреба службеног положаја службеног лица у саизвршилаштву, која је постала правноснажна доношењем пресуде Апелационог суда у Београду Кж 201/16 од 25.04.2016. године. Тужилац се у току кривичног поступка више пута обраћао суду ради враћања путне исправе, као и након правноснажног окончања кривичног поступка ради доношења решења о укидању мере која се односила на одузимање пасоша. Виши суд у Панчеву је 13.07.2016. и 16.09.2016. године, обавестио Полицијску управу за Град Београд, да више нема сметњи за издавање путне исправе тужиоцу јер је кривични поступак првонасножно окончан ослобађајућом пресудом. Током јула, октобра и децембра месеца 2010. године, тужилац је путем е-mail преписке остварио пословну комуникацију са лицем по имену ББ која се односила на одређене пословне аранжмане, али не и конкретно на понуду да буде директор иностране фирме. Дописом од 01.02.2016. године, инострана фирма обавестила је тужиоца да потврђује своју спремност из 2010. године да га запосли као директора извоза и руководиоца дистрибуције за тржиште Азије, Северне Африке,

Блиског Истока, при чему би његов задатак била дистрибуција производа и технологија на пољу рециклаже, који задатак је требало да преузме септембра 2010. године, за коју је договорена месечна накнада од 6.500 евра (брuto 7.930 евра) плус документовани пратећи трошкови, изражавајући жаљење што није могао да испуни договор услед личних проблема са судским поступком у Србији и одузетом путном исправом, због чега су анулирали договор.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су одбили тужбени захтев као неоснован применом члана 172. у вези чланова 155. и 189. Закона о облигационим односима, као и правила о терету доказивања, налазећи да је тужилац доказао постојање незаконитог и неправилног рада органа тужене поводом одузимања путне исправе у кривичном поступку, али да није доказао да је због тога за њега наступила штета у виду изгубљене добити у траженом новчаном износу. Изведени докази не пружају довољну чињеничну подлогу за закључак да би тужилац да је поседовао путну исправу у спорном периоду могао реално и основано остварити тражену зараду у иностраној фирми, будући да није доказао да му је инострана фирма доставила конкретну понуду за посао, већ се све сводило на неформалне договоре тужиоца и сведока ББ, при чему је понуда очигледно датирала од 2000. године, а тужилац није доказао ни разлоге своје тадашње незаинтересованости за понуду, нити да је неко друго лице у иностраној фирми обављало такве или сличне послове и колику је зараду остварило.

По оцени Врховног суда, код овако утврђених чињеница и постављеног тужбеног захтева, правилно су нижестепени судови применили одредбе чланова 155. и 189. став 3. ЗОО у вези са применом правила о терету доказивања, када су одбили тужбени захтев за накнаду изгубљене добити, јер тужилац није доказао да би остварио добит у утуженом износу, те да се иста могла очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима.

Према члану 172. став 1. Закона о облигационим односима (ЗОО), правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. По члану 155. тог закона, штета је умањење нечије имовине (обична штета) и спречавање њеног повећања (измакла корист), као и наношење другог физичког или психичког бола или страха (нематеријална штета) и оштећени има право како на накнаду обичне штете, тако и на накнаду измакле користи (члан 189. став 1.). При оцени висине измакле користи узима се у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем (члан 189. став 3.).

Полазећи од наведених законских норми, да би се остварило право на накнаду штете по основу измакле добити, потребно је да се испуне одређени услови, између осталог да је штета у виду измакле користи извесна и да се добит могла очекивати по редовном току ствари или посебним околностима, као и да је остварење било спречено штетниковом радњом. Измакла добит мора бити конкретно доказана. Одредбом члана 231. став 1. и 2. ЗПП прописано је да ако суд на основу изведених доказа (члан 8) не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања. Странака која тврди да има неко право, сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано. За оцену основаности тужбеног захтева за накнаду

материјалне штете због изгубљене добити није довољно предвиђање и очекивање добитка, већ објективна могућност стицања добити према редовном току ствари или према посебним околностима. Неопходно је да тужилац докаже како постојање основа потраживања уз одређени степен извесности, тако и висину штете коју потражује, што у конкретном случају значи да би се тужилац у спорном периоду запослио на одређеним пословима у иностраној фирми, као и износ зараде, чије остварење је спречено поступањем органа тужене. Како тужилац није доказао све релевантне чињенице за постојање и висину измакле добити, правилно су нижестепени судови, применом правила о терету доказивања, тужбени захтев одбили као неоснован. Супротно наводима ревизије, није било места примени члана 232. ЗПП, који прописује да ако се утврди да странци припада право на накнаду штете, на новчани износ или на заменљиву ствар а висина износа, односно количина ствари не може да се утврди или би могла да се утврди само са несразмерним тешкоћама, суд ће висину новчаног износа, односно количину заменљивих ствари да одреди по слободној оцени. Примени наведене одредбе има места у случају основаности потраживања, што овде није случај, јер тужилац није доказао извесност добити, односно да би у ситуацији да је имао пасош могао да путује у иностранство у посматраном периоду, и да би запослењем у иностраној фирми остварио зараду. У таквој чињеничној и правној ситуацији, правилан је закључак у побијаној одлуци да тужилац није доказао постојање штете у виду измакле добити, у смислу одредбе члана 189. став 3. Закона о облигационим односима, па су као неосновани оцењени сви ревизијски наводи тужиоца о погрешној примени материјалног права.

Наводима ревизије се оспорава доказни поступак и оцена изведених доказа, чиме се заправо оспорава утврђено чињенично стање, што по члану 407. став 2. ЗПП, није дозвољен ревизијски разлог, будући да се ревизија не може изјавити због погрешно или непотпуно утврђеног чињеничног стања, осим у случају из члана 403. став 2. овог закона, а што овде није случај.

На основу члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић